

Geachte leden van de wetgevende macht,

Met deze zienswijze wil ik mijn fundamentele bezwaren kenbaar maken tegen het voorgestelde wetsvoorstel voor toezicht op informeel onderwijs aan minderjarigen. Het wetsvoorstel, zoals nu voorligt, is niet alleen onverenigbaar met de Nederlandse Grondwet en diverse internationale verdragen, maar ook in strijd met gevestigde jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM). Mijn overtuiging is dat dit wetsvoorstel, indien aangenomen, zal leiden tot ernstige inbreuken op de rechten en vrijheden van ouders en kinderen. Het voorstel moet dan ook in zijn geheel worden verworpen.

1. Strijdigheid met Artikel 23 van de Grondwet: Vrijheid van Onderwijs

De vrijheid van onderwijs, vastgelegd in Artikel 23 van de Grondwet, is een hoeksteen van de Nederlandse rechtsorde. Deze bepaling garandeert ouders de vrijheid om hun kinderen

onderwijs te laten genieten dat aansluit bij hun levensbeschouwelijke overtuigingen. Het wetsvoorstel geeft de Inspectie van het Onderwijs een onevenredig brede bevoegdheid om informele onderwijsinstellingen te controleren zonder duidelijke en objectieve criteria. Hiermee wordt de essentie van Artikel 23 ernstig aangetast. Zoals bevestigd in de jurisprudentie van de Nederlandse Raad van State, kan inbreuk op deze vrijheid slechts worden toegestaan wanneer sprake is van zwaarwegende maatschappelijke belangen en uitsluitend indien dat noodzakelijk en proportioneel is. Het huidige wetsvoorstel voldoet niet aan deze proportionaliteitstoets en kent bovendien onvoldoende waarborgen.

2. Onvoldoende Rechtsbescherming: Schending van Fundamentele Beginselen

Het voorstel voorziet niet in adequate rechtsbeschermingsmechanismen voor ouders en instellingen die worden beschuldigd van het overtreden van de wet. Artikel 6 van het

Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) vereist dat in gevallen waarin de overheid maatregelen treft met ernstige gevolgen voor betrokkenen, deze een eerlijk proces krijgen en de mogelijkheid om zich te verweren. De Europese jurisprudentie (bijv. Case of Airey v. Ireland) benadrukt dat burgers toegang moeten hebben tot effectieve rechtsmiddelen om hun rechten te beschermen. Dit voorstel schept een kader dat leidt tot willekeurige handhaving zonder voldoende transparantie en objectiviteit en mist de noodzakelijke juridische waarborgen. Dit betekent dat het wetsvoorstel ook in strijd is met artikel 13 EVRM, dat het recht op een effectief rechtsmiddel garandeert.

3. In strijd met het Recht op Privé- en Gezinsleven (Artikel 8 EVRM)

Het wetsvoorstel staat op gespannen voet met Artikel 8 EVRM, dat het recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven beschermt. Ouders hebben volgens dit artikel het recht om

hun kinderen op te voeden en te onderwijzen conform hun eigen culturele en religieuze overtuigingen, zonder ongepaste inmenging van de staat. In meerdere arresten, zoals *Case of K. and T. v. Finland*, heeft het EHRM verduidelijkt dat inmenging van de overheid in gezinsleven slechts gerechtvaardigd is bij een aantoonbare en ernstige bedreiging voor de rechten van het kind, die door objectieve feiten wordt ondersteund. Het ontbreken van duidelijke criteria en objectieve bewijslast in dit wetsvoorstel brengt een reëel risico op disproportionele inbreuk met zich mee. Er is onvoldoende grondslag om aan te nemen dat het wetsvoorstel noodzakelijk is in een democratische samenleving, zoals vereist door Artikel 8 lid 2 EVRM.

4. Discriminatie en Stigmatisering: Schending van Artikel 14 EVRM en Artikel 1 Grondwet

Dit wetsvoorstel dreigt tot ongelijke behandeling en stigmatisering te leiden van specifieke gemeenschappen die gebruik maken van

informele vormen van onderwijs, waaronder religieuze en culturele groepen. Artikel 14 EVRM en Artikel 1 van de Grondwet verbieden discriminatie op grond van onder andere religie en overtuiging. Het voorstel zoals geformuleerd, lijkt onevenredig gericht op informele religieuze instellingen, hetgeen de schijn wekt van institutionele vooringenomenheid. In lijn met de jurisprudentie van het EHRM (bijvoorbeeld Case of Thlimmenos v. Greece), kan discriminatie niet worden gerechtvaardigd als er geen objectieve en redelijke rechtvaardiging bestaat. Het wetsvoorstel voldoet niet aan deze vereisten en ondermijnt het vertrouwen van minderheidsgroepen in een eerlijke en onpartijdige overheid.

5. Ongeoorloofde Beperking van Vrijheid van Godsdienst (Artikel 9 EVRM)

Vrijheid van godsdienst, zoals vastgelegd in Artikel 9 EVRM, omvat ook de vrijheid om kinderen op te voeden en onderwijs te bieden in overeenstemming met de religieuze

overtuigingen van hun ouders. Het EHRM heeft in *Case of Hasan and Chaush v. Bulgaria* bevestigd dat inmenging in de vrijheid van godsdienst slechts is toegestaan wanneer dit strikt noodzakelijk is in een democratische samenleving en proportioneel is. Het wetsvoorstel biedt echter geen overtuigend bewijs dat informeel onderwijs een reëel risico vormt voor de openbare orde of veiligheid. Het voorgestelde toezichtkader is niet proportioneel en vormt een disproportionele beperking van de vrijheid van godsdienst, zonder rechtvaardiging onder Artikel 9 lid 2 EVRM.

Conclusie en Aanbeveling

Gezien de bovengenoemde punten, waarbij het wetsvoorstel strijdig is met zowel de Grondwet als internationale mensenrechtenverdragen, roep ik de wetgevende macht op om het voorstel in zijn huidige vorm niet aan te nemen. Het wetsvoorstel zou de vrijheid en rechten van ouders, kinderen en instellingen onevenredig beperken en vormt een risico voor willekeurige

handhaving zonder adequate rechtsbescherming.

Ik adviseer om, indien gewenst, tot een herformulering te komen die voldoet aan de proportionaliteitstoets en voorzien wordt van waarborgen die de vrijheid van onderwijs en religie respecteren, zoals vereist door de Grondwet en het EVRM. Eventuele toezichtbevoegdheden dienen beperkt en zorgvuldig te worden geformuleerd en slechts te worden toegepast op basis van objectieve, feitelijke gronden die voldoen aan de beginselen van noodzakelijkheid en proportionaliteit.

Met klem verzoek ik u mijn zienswijze te beschouwen en deze op te nemen in de verdere behandeling van dit wetsvoorstel.

Hoogachtend,

